

Een aandeel is meer dan een belegging

Hoe beleggers hun eigendomsrechten kunnen gebruiken om bedrijven aan te spreken op langetermijnkeuzes.

Een aandeel levert niet alleen kans op rendement op, maar vertegenwoordigt ook eigendom. Wie aandelen bezit, kan stemmen, bestuurders aanspreken en samen met andere beleggers onderwerpen op de agenda zetten. De Nederlandse organisatie Follow This laat zien hoe dat in de praktijk werkt - en waar de grenzen van aandeelhoudersinvloed liggen.

Van belegger naar mede-eigenaar

Een aandeel wordt gemakkelijk gezien als iets abstracts: een koers op een scherm die stijgt of daalt, dividend oplevert en uiteindelijk weer kan worden verkocht. Juridisch vertegenwoordigt het echter een stukje eigendom van een onderneming. Aan veel aandelen zijn daarom rechten verbonden, waaronder het recht om te stemmen over bestuurders, beloningen en voorstellen op de aandeelhoudersvergadering.

In de professionele beleggingswereld wordt het actief gebruiken van zulke rechten vaak stewardship of active ownership genoemd. De Principles for Responsible Investment (PRI) rekent onder meer stemrecht, gesprekken met ondernemingen en aandeelhoudersvoorstellen tot die praktijk.¹ Het kan gaan over klimaat, arbeidsomstandigheden, mensenrechten, beloningsbeleid of andere risico's die een onderneming en haar omgeving raken.

Kapitaal geeft dus niet alleen recht op een deel van de winst, maar ook een zekere mate van invloed op de manier waarop die winst tot stand komt.

Verkopen of je stem gebruiken?

Een belegger die zich niet kan vinden in het gedrag van een onderneming kan de aandelen verkopen of een bedrijf uitsluiten. Dat kan een heldere principiële keuze zijn: dit is een activiteit waarvan wij geen mede-eigenaar willen zijn. Maar verkopen betekent ook dat het stemrecht verdwijnt. Het aandeel komt doorgaans bij een andere eigenaar terecht.

Daartegenover staat voice: aandeelhouder blijven en de positie gebruiken om verandering te bepleiten. PRI beschrijft desinvesteren daarom ook als een mogelijke escalatiestap wanneer langdurig engagement onvoldoende oplevert.¹ De keuze tussen uitsluiten en actief aandeelhouderschap is dus minder eenvoudig dan een verdeling tussen 'goede' en 'slechte' bedrijven.

Follow This: een klein aandeel tegenover een groot bedrijf

De Nederlandse organisatie Follow This maakte van actief aandeelhouderschap haar bestaansreden. De beweging werd in 2015 opgericht door Mark van Baal en richtte zich aanvankelijk op Shell. Follow This kocht aandelen en gebruikte aandeelhoudersrechten om klimaatresoluties op de agenda van olie- en gasbedrijven te krijgen.²

De eerste steun was klein. Bij Shell stemde in 2017 ongeveer 6% voor de resolutie. In 2021 was dat circa 30%. In hetzelfde jaar behaalden Follow This-resoluties in de Verenigde Staten meerderheden bij Chevron (61%), ConocoPhillips (58%) en Phillips 66 (80%).² De kracht zat niet in het eigen aandelenpakket van Follow This, maar in het overtuigen van grote institutionele beleggers om mee te stemmen.

Een kleine aandeelhouder kan dus een grote vraag op tafel leggen; de werkelijke macht ontstaat wanneer andere eigenaren zich erbij aansluiten.

Invloed is nog geen controle

De geschiedenis van Follow This laat tegelijk de beperkingen van aandeelhoudersactivisme zien. Een hoge stemuitslag verplicht een bestuur niet altijd tot de gewenste koerswijziging, en steun van grote beleggers kan later weer afnemen. In april 2025 pauzeerde Follow This zijn bijna tien jaar durende campagne voor strengere emissiedoelen bij grote oliebedrijven nadat institutionele steun was teruggelopen.³

In 2026 veranderde de organisatie haar aanpak. Samen met institutionele beleggers vroeg Follow This Shell en BP niet rechtstreeks om nieuwe emissiedoelen, maar om te laten zien hoe zij aandeelhouderswaarde denken te creëren in scenario's waarin de vraag naar olie en gas daalt.⁴ Bij Shell werd het voorstel in mei 2026 in stemming gebracht en kreeg het ongeveer 13% steun. Het werd daarmee verworpen.⁴

Dat resultaat is even leerzaam als eerdere meerderheden. Aandeelhouderschap geeft invloed, maar geen controle. Ondernemingen hebben verschillende eigenaren met uiteenlopende belangen, terwijl bestuurders zelf verantwoordelijk blijven voor de strategie.

Wanneer verantwoordelijkheid en rendement samenkomen

Maatschappelijke en financiële argumenten zijn daarbij niet altijd van elkaar te scheiden. Een energiebedrijf kan bijvoorbeeld miljarden investeren in installaties die tientallen jaren moeten produceren. De vraag hoeveel olie en gas in 2040 nodig zal zijn, is dan zowel een klimaatvraag als een financiële vraag: wat gebeurt er met de waarde van die investeringen als de vraag sneller daalt dan verwacht?

De resoluties van Follow This uit 2026 zijn juist rond die onzekerheid opgebouwd. Ze vragen om inzicht in de manier waarop strategie, investeringen en aandeelhouderswaarde standhouden onder scenario's van dalende fossiele vraag.⁴ Daarmee verschuift de discussie van een morele oproep naar een klassieke eigenaarsvraag: hoe robuust is de onderneming op de lange termijn?

Wie bepaalt wat 'verantwoord' is?

Actief aandeelhouderschap roept ook een ongemakkelijke vraag op. Wanneer beleggers hun financiële macht gebruiken om bedrijven maatschappelijk te beïnvloeden, wie bepaalt dan welke verandering wenselijk is? Aandeelhouderschap is geen democratie in de gebruikelijke betekenis: invloed volgt grotendeels uit bezit. Een groot pensioenfonds of vermogensbeheerder heeft veel meer stemgewicht dan een individuele belegger.

Daarom is transparantie belangrijk. Een belegger die zegt actief eigenaar te zijn, moet kunnen uitleggen welke doelen worden nagestreefd, hoe er is gestemd, wat engagement heeft opgeleverd en wat er gebeurt wanneer een onderneming niet verandert. Anders kan 'verantwoord beleggen' gemakkelijk een label worden zonder aantoonbare consequenties.¹

Eigendom brengt een keuze met zich mee

Er bestaat geen eenvoudige regel dat een verantwoordelijke belegger altijd moet verkopen of juist altijd aandeelhouder moet blijven. Soms is uitsluiting de meest consequente keuze; soms biedt langdurig eigenaarschap meer mogelijkheden om verandering af te dwingen. En soms blijkt na jaren dat die invloed beperkt blijft.

Follow This maakt vooral zichtbaar wat gemakkelijk uit beeld raakt wanneer beleggen uitsluitend in koersen en rendement wordt uitgedrukt: een aandeel is een eigendomsrecht. Wie aandelen bezit, kan vragen stellen, stemmen, voorstellen indienen en andere eigenaren proberen te overtuigen. De vraag bij verantwoord beleggen is daarom niet alleen waar geld wordt geïnvesteerd, maar ook wat een eigenaar met zijn invloed doet.

Bronnen

1. Principles for Responsible Investment (PRI), 'An introduction to responsible investment: stewardship' (2021); 'What are the Principles?'.
2. Follow This, historische stemuitslagen en achtergrond over aandeelhoudersactivisme, waaronder 'Big headlines following Big Oil's 2021 AGM season' en de kennisbank over aandeelhoudersactivisme.
3. Reuters, 'Climate activist shareholder group Follow This pauses big oil campaign' (9 april 2025).
4. Follow This, 'New shareholder resolutions at Shell and BP focus on financial risks of declining oil and gas demand' (14 januari 2026); Shell plc, 'Result of Annual General Meeting' (19 mei 2026).